

ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ਅਦਾਲਤ, ਦਰਬਾਰ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ ਗੋਸਾਈਂ, ਜੇ.

ਬੇਦੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਊਨਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ, -ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 34- 1956

ਖਜ਼ਾਨਾ ਐਕਟ (1878 ਦਾ VI) - ਧਾਰਾ 7- ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਕੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਕੁਲੈਕਟਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ - ਕੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਜੱਜ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ - ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ- ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ- ਸੁਣਵਾਈ—ਸਬੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ—ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮ- ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਪੱਖਪਾਤ-ਅਰਥ- ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਖਜ਼ਾਨਾ ਐਕਟ, 1878 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਚੇਤੰਨ ਜਾਂ ਬੇਹੋਸ਼, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸਨੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਸੀ। ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਮ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਖਤੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਕਰਨ, ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ, ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚ ਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਸਮਝ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਨਿਰੰਤਰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ,

ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਗਾਤਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਫੀਸ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪੱਖਪਾਤ, ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾੜੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਮਨ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਹੈ; ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਝਾਨ ਜਾਂ ਰੁਝੇਵੇਂ, ਮਨ ਨੂੰ ਉਦਾਸੀਨ ਨਾ ਛੱਡਣਾ। ਇਹ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਝੁਕਾਅ ਜਾਂ ਝੁਕਾਅ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ

ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਖਪਾਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਝੁਕਾਅ ਜਾਂ ਬਦਇੱਛਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਿੱਤ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਧਾ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਅਚਾਨਕ, ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਨਕੀ, ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੋਵਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਜਨਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਦੇ 24 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਜੋ 1955 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 283 (ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਜੈਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਡੀ.ਬਾਹਰੀ, ਐਫ.ਸੀ.ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਮਿੱਤਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ।

ਫੈਸਲਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.

ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 1878 ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਟ੍ਰੇਜ਼-ਟ੍ਰੇਵ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਸਧਾਰਣ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਨੰਗਲ ਵਿਚਕਾਰ ਨਵੀਂ ਸੜਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ। 25 ਜੂਨ, 1954 ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਾਮੇ ਬੇਦੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਰਹੇ

ਸਨ, ਜੇ ਕਿ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 9 ਕੱਪ ਸੋਨਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 16,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇ ਕੱਪ ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਿਸਤਰੀ ਦੌਲਤ ਸਿੰਘ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਾਭੂ ਨੇ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਧੰਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਬੇਦੀ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਦੌਲਤ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਕਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। 29 ਜੂਨ, 1954 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੌਂ ਕੱਪ ਸੋਨਾ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੇ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੱਪਾਂ 'ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਿਖਿਆ "ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ" ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੇਦੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੂਰਵਜ ਸੀ।

10 ਜੁਲਾਈ, 1954 ਨੂੰ ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਸੜਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਟ੍ਰੇਜ਼-ਟ੍ਰੇਵ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੜਕ ਨੂੰ ਪੱਧਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ 16,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ 9 ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੱਪ ਮਿਲੇ। ਉਸ ਸੜਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਜੁਲਦੂਰ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਸਤਰੀ ਦੌਲਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਹ 28 ਜੂਨ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਊਨਾ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬਾਵਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਏ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਾਮਾਨ ਲੈ ਗਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

13 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 1878 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 29 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੱਭਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਦੀ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸਨ। ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਇਹ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਟ੍ਰੇਜ਼ਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (1) ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ; (2) ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ; (3) ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ; ਅਤੇ (4) ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਜੋ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇੱਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜੋ ਖਜ਼ਾਨਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਮ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਖਤੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਕਰਨ, ਸਮਝਾਉਣ ਜਾਂ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਨਿਊ ਇੰਗਲੈਂਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਅਕਰੋਨ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਈ ਆਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ (1) ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੱਚੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਖੋਜਕਰਤਾ ਹੈ. ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਬੇਦੀ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਢੁਕਵੇਂ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ.

ਦੁਬਾਰਾ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 20 ਦਸੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਢਾਈ ਹਮ ਦੇ

ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਧੰਨਾ ਤੋਂ, 10 ਜਨਵਰੀ, 1955, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਧਨੀ ਰਾਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚ ਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਸਮਝ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਨਿਰੰਤਰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਗਾਤਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਚੱਢਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ* ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। 31 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ 7 ਜੂਨ ਤੱਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ

ਨਾਲ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। 7 ਜੂਨ ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਅਰਥਾਤ:-

- (1) ਜੇ.ਐਨ. ਕੱਕੜ, ਐਸ.ਡੀ.ਓ., ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ., ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ।
- (2) ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਕਲਰਕ।
- (3) ਦੁਰਗਾ ਦਾਸ, ਜੇਮਦਾਰ।
- (4) ਮੁਨਸ਼ੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦ।
- (5) ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ, ਜੇਮਦਾਰ।
- (6) ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦਾ ਕਲਰਕ।
- (7) ਕਲਰਕ, ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ।

ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 1, 2 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਹੀ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 6 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਫੀਸ ਉਸੇ ਦਿਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ, ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਖੁਦ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 13 ਜੂਨ ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ, ਦੁਰਗਾ, ਦਾਸ, ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ: -

ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਸਮੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਸਤੀ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

30 ਜੂਨ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 30 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਕੇਸ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 1, ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਸੀ ਕਿ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 6, ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਅਫਸਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦਾ ਕਲਰਕ, ਨੇ ਇਸੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣੀ ਸੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਫੀਸ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 7, ਕਲਰਕ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਸਤੀ ਸੰਮਨ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਲਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਫੀਸ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਫੀਸ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੋਵੇਂ ਸਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪੱਖਪਾਤ, ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਮਾੜੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਮਨ 'ਤੇ ਝੁਕਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ; ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਕਬਜ਼ਾ, ਮਨ ਨੂੰ ਉਦਾਸੀਨ ਨਾ ਛੱਡਣਾ। ਇਹ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੱਢਾ, ਉਸ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜੋ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਝੁਕਾਅ ਜਾਂ ਝੁਕਾਅ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਪੈਮਾਨੇ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਪੱਖਪਾਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ

ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਝੁਕਾਅ ਜਾਂ ਬਦਇੱਛਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਿੱਤ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਧਾ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਅਚਾਨਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਓ'ਬ੍ਰਾਇਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਰੇਕਸ (ਡੋਨੇਗਹੂ) ਬਨਾਮ ਕਾਊਂਟੀ ਕੋਰਕ, ਜੇਜੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

(1) "ਸਨਕੀ, ਬੇਵਕੂਫ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ੱਕ" ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੋਵਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਜਨਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇੰਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?

ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਜਾਂ ਬਦਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਇਕ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਇਹ ਤੱਥ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਚੇਤਨ ਜਾਂ ਬੇਹੋਸ਼, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਸਨੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ

ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੈ। ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖੁਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਸੀ ਨੇ ਨੌ ਕੱਪ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਖੁਦ ਸੋਵਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਲਾਭੂ ਅਤੇ ਧੰਨਾ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ 25 ਜੂਨ, 1954 ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖੋਜ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਅਫਸਰ, ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਦੌਲਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ। ਜੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸਿਰਫ ਮਿਸਤਰੀ ਦੌਲਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਉਸਨੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਚੰਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਚਿੱਠੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਖੁਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਾਮਦਗੀ ਮੈਮੋ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸੋਨੇ ਦੇ ਭਾਂਡੇ 'ਤੇ ਬੇਦੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੂਰਵਜ "ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ" ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਿਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਗੋਸੀਅਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Jatinder Singh, Translator.